

Ihmiskauppa ei ole satua

14.10.2014 klo. 12-14

Kansalaisinfo, Arkadiankatu 3, Kamppi-Helsinki

Ihmiskauppa ennen ja nyt

Terttu Utriainen

Rikosoikeuden professori (em.)

Lapin yliopisto

Orjuuden pitkä historia

- Ensimmäiset tiedot sumerilaisilta n. 3000 vuotta eaa.
 - Orjuus syntyi maanviljelyn myötä
- 1800-luvulle saakka orjuus oli laajasti käytössä

Orjuus Raamatussa

- Vanha testamentti

- 1. Moos. 12:5 Abraham sai faaraolta mm. orjia
37:28 Joosefin myynti orjaksi
- 2. Moos. 21:1-9 Orjia koskevia lakeja
21:20-21 Sanktiot orjien pahoinpitelystä ja/tai tappamisesta
23:12 Sapattivapaa koski myös orjia
- 3. Moos. 25:39-49 Israelilaisen joutuminen orjaksi ja hänen vapauttamisensa
- 5. Moos. 15:12-18 Laki orjien vapauttamisesta
16:14 Juhlapäivien vietto koski myös orjia
23:16-17 Paenneen orjan suoja
24:7 Kuolemanrangaistus israelilaisen ryöstämisestä orjaksi

Uusi testamentti

- Ef. 6:5-9 Orjien kuuliaisuus isännille
- Kol. 3:22-23 Orjien tottelemisvelvollisuus
4:1 Orjia kohdeltava oikeudenmukaisesti
- 1. Tim. 6:1-2 Orjien ja isäntien velvollisuudet
- Tit. 2:9-10 Orjien velvollisuus alistua

Institutionaalisen orjuuden loppuminen

- Orjuudenvastainen liike alkoi Amerikassa 1700-luvun lopulla, kun kveekarit alkoivat pitää orjuutta epäkristillisenä
 - Pohjoisvaltiot kielsivät orjuuden 1808-1830
 - 1807 kiellettiin uusien orjien tuominen; 1830 orjia oli kaksi miljoonaa, mutta 1860 jo neljä miljoonaa
 - Etelävaltioissa orjuus loppui 1865 Amerikan sisällissodan seurauksena
- Venäjällä maaorjat vapautettiin 1861 (50 milj.)
- Osmannien valtakunnassa orjuus lopetettiin 1800-luvulla ja janitsaarijoukot 1826
- Viimeisinä: Qatar 1952, Jemen ja Saudi-Arabia 1962, Arabiemiraatit 1963, Etelä-Jemen 1967, Oman 1970, Mauritania 1980.

Vietyjen orjien määriä

- 12 milj. Amerikan mantereelle
- 14 milj. Arabimaihin
- 3,5 milj. Brasiliaan
- 4-5 milj. Länsi-Intian saaristoon

Eurooppalaiset orjakauppaa harjoittaneet maat
suuruusjärjestyksessä:

- Portugal
- Iso-Britannia
- Ranska
- Espanja
- Hollanti
- Yhdysvallat
- Tanska

Ihmisoikeuksien poliittinen ja normatiivinen tausta

- Amerikan vallankumous 1775-1783
 - Amerikan itsenäisyysjulistus 4.7.1776
- Ranskan suuri vallankumous 1789-1799
 - Ihmisoikeuksien julistus 1789: demokratia, ihmisoikeudet, oikeusvaltio
- Kansainliitto
 - Orjuutta koskeva yleissopimus 1926
- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus 1948
- Euroopan ihmisoikeussopimus 1950
- Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 1976

Orjuuden määritteleminen

- Ihmisen pitäminen toisen ihmisen tai valtion omaisuutena pakkotyössä -> 1800-luvulle saakka
- Kansainvälinen orjuutta koskeva yleissopimus (1927):
 - Orja on henkilö, joka tekee työtä toisen henkilön vallan alla ilman palkkaa, vapautta ja omaan tahtoon perustuvaa valintaa
 - Orjakauppa on tekoja, joilla henkilö saatetaan orjuuteen
- Orja on työntekijä, jonka ei sallita vapaaehtoisesti poistua työstään

Orjuus nykypäivänä

- Ilmenemismuodot:
 - Työhön sitominen lainanmaksuna
 - Pakkoavioliitot
 - Pakkotyö
 - Syntyperään liittyvä orjuus
 - Lapsityö
 - Lapsisotilaat
 - Ihmiskauppa: 2,4 milj.
 - Järjestäytyneen rikollisuuden tuottoisimpia muotoja ase- ja huumekaupan ohella
 - Toisen ihmisen hyväksikäyttämistarkoituksessa tapahtuvaa värväystä, kuljettamista, kätkemistä ja/tai vastaanottamista, johon liittyy uhkaamista, pakottamista, orjuuttamista ja harhaan johtamista.

Ihmiskaupan torjumisen normipohja

- YK:n järjestäytyneen rikollisuuden vastainen Palermon sopimus (2000)
- EU:n puitepäättös taistelusta ihmiskauppaa vastaan (2002)
- Suomen rikoslain ihmiskauppakriminalisoinnit (2004)
 - Ihmiskauppa rikoslain 25 luvun 3 §
 - Törkeä ihmiskauppa rikoslain 25 luvun 3a §

Suomen rikoslaki

- 3 § ([9.7.2004/650](#))
- **Ihmiskauppa**
- Joka
- 1) käyttämällä hyväksi toisen riippuvaista asemaa tai turvatonta tilaa,
- 2) erehdyttämällä toista tai tämän erehdystä hyväksi käyttämällä,
- 3) maksamalla korvauksen toista vallassaan pitävälle henkilölle tai
- 4) ottamalla vastaan sellaisen korvauksen
- ottaa toisen valtaansa, värvää toisen taikka luovuttaa, kuljettaa, vastaanottaa tai majoittaa toisen hänen saattamiseksi 20 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun tai siihen rinnastettavan seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi, pakkotyöhön tai muihin ihmisarvoa loukkaaviin olosuhteisiin taikka elimien tai kudoksien poistamiseksi taloudellisessa hyötymistarkoituksessa, on tuomittava *ihmiskaupasta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi.
- Ihmiskaupasta tuomitaan myös se, joka ottaa valtaansa kahdeksatoista vuotta nuoremman henkilön taikka värvää, luovuttaa, kuljettaa, vastaanottaa tai majoittaa tämän 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa, vaikka mitään 1 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua keinoa ei olisi käytetty.
- Yritys on rangaistava.

Suomen rikoslaki

- 3 a § ([9.7.2004/650](#))
- **Törkeä ihmiskauppa**
- Jos ihmiskaupassa
- 1) käytetään 3 §:ssä tarkoitettujen keinojen sijasta tai lisäksi väkivaltaa, uhkausta tai kavaluutta,
- 2) aiheutetaan tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella toiselle vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila taikka näihin rinnastettavaa erityisen tuntuva kärsimystä,
- 3) rikos kohdistuu kahdeksatoista vuotta nuorempaan lapseen tai henkilöön, jonka kyky puolustaa itseään on olennaisesti heikentynyt, tai
- 4) rikos on tehty osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa
- ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava *törkeästä ihmiskaupasta* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.
- Törkeästä ihmiskaupasta tuomitaan myös se, joka alistaa toisen orjuuteen tai pitää toista orjuudessa, kuljettaa orjia tai käy kauppaa orjilla, jos teko kokonaisuutena arvostellen on törkeä.
- Yritys on rangaistava.